

Szerkesztőségi iroda:
Nagybcskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybeeske-
rek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Dr. Mayer Jenő.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 32— K
Félévre — — — 16— K
Negyedévre — — 8— K
Egy óra — — — 2-70 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl
Azonkívül az összes hir-
: : detési irodák : :
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagybcskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 141. szám.

Péntek, június 22.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentése. —

A háború mai hírei.

**A buvárhajóharc újabb sikere. — Az oroszországi helyzet.
Béke Románia és Németország között? — Vezérkarunk mai
jelentése.**

A buvárhajóharc újabb sikere

Budapest, jun. 22. A Wolf iroda
jelenti:

Buvárhajóink az Atlanti óceánon
újabb értékös rakományu ellenséges
kereskedelmi hajók egész sorozatát pusztították el.

Budapest, június 22. Párisi
lapok jelentik, hogy egy vitorlával is
felszerelt buvárhajó a tuniszi vizeken
elsüllyesztett több parti hajót. Vízire-
pülőink megtámadták és rövid harc után
elűzték.

Egy északafrikai olasz vár bombázása

Budapest, június 22. Berlinből
táviratozzák: Az admirális jelenti:

Május harmincadikán egyik buvárhajóink negyven gránátot kilőtt az észak-
afrikai partokon levő B a n g h a s i olasz
várra. A kikötőműveket és szikratáviró
állomást jó eredménnyel lötték és a
bombázás után a városban nagy tüzet
észleltek.

Thomas miniszter küldetése.

Budapest, június 22. Stockholmból
táviratozzák:

Thomas francia miniszter ide-
érkezett. Innen tovább utazik.

A Lokalanzeiger stockholmi jelen-
tése szerint, **Thomas Oroszországnak
az entente hadicéljai reviziójára vonat-
kozó javaslatát hozza a szövetségesek-
nek.**

A német szocialisták válasza az orosz munkástanácsnak,

Budapest, június 22. Berlinből
táviratozzák:

A német szocialisták a szentpéter-
vári munkástanács felhívására, hogy
résztvegyenek az általuk egybehívott
stockholmi konferencián, azt válaszolták,
hogy céljuk az embermészárlás mielőbbi
befejezése és hogy az általános béke
mielőbb helyreálljon. Az annexió és ha-
dikárpotolás nélküli békét óhajtják, ezért
résztvesznek a konferencián, hogy sze-
mélyesen is érintkezhessenek a szent-
pétervári munkástanács képviselőivel.

Anarchia Oroszországban.

Budapest, június 22. Szent-
pétervárról sürgönyzik:

**Tomszk városában ezeröttszáz meg-
kegyelmezett fegyencet és hatszáz más
egyönt letartóztatnak, mert anarchiát
teremtettek. Az ellenintézkedésekkel
szemben kifejtett ellenállásuk során husz
egyön meghalt, sokan megsebesültek.**

Az Est munkatársa meginter- juvta Grimm Rébe tef.

Budapest, június 22. Stockholmból
sürgönyzik:

A Szentpétervárról kiutasított Grimm
Róbert svájci szocialistavezér Az Est
tudósítójának ezeket mondotta:

Sejtelmem sincs arról, hogyan ke-
rültem ebbe a dologba. Bizonyos, hogy
a kérdéses sifrizott berni táviratot
berni orosz kémek szereztek meg való-
színűleg indiszkráció folytán, vagy pedig
ellopták a külügyminiszteriumból. A tá-
virat nyilvánosságra hozatalával céljuk
volt kompromittálni Svájc semlegessé-
gét, megnyirbálni jogait, sőt erőszakos-
kodni akarnak Svájccal. A szocialisták
pedig halálosan kompromittálni szeret-
nek zimmerwaldi mozgalmunkat, amely
nekik nagyon keletlen. Ennek dacára
a harcot mindenkivel szemben folytatjuk.

Béke Románia és Német- ország között.

Budapest, június 22. Hágából
táviratozzák:

A szentpétervári Uro Roszija jelenti,
hogy a **Jassy-i és bukaresti románok
között direkt tárgyalások fojnak a Né-
metországgal kötendő különbékéről.**

A tegnapi esti Wolf jelentés.

Budapest, június 22. Berlinből
sürgönyzik: A Wolf-ügynökség jelenti
tegnap estéről:

Nyugaton Lensnél és Neuroyál volt
csak élénk harc tevékenység, keleten
semmi különös.

Vezérkarunk mai jelentése.

Budapest, június 22. Vezér-
karunk hivatalos jelentése a mai harc-
téri eseményekről:

**Galicziában fokozott tűztevékenység,
egyébként a helyzet mindenütt válto-
zatlan.**

Konstantin király visszatérhet a görög trónra.

Budapest, június 22. Rotterdam-
ból sürgönyzik:

A Manchester Guardian jelenti: At-
hénből: Jonnart főhadbiztos kijelentette
Zaimisz miniszterelnöknek hogy annak
semmi akadálya nincs, hogy a háboru
befejeztével Konstantin király vissza-
kerüljön a görög trónra, ha a görög nép
ezt kíváná.

A főrendiház ülése.

Budapest, június 22. A főren-
diház üléset Jósika Samu báró elnök
lemondása folytán Harkányi Frigyes
korelnök nyitotta meg. Mindenekelőtt
felolvasták a királyi kéziratot, amelyben
a király az országgyűlés főrendiházának
elnökévé Hadik-Barkóczy Endrét,
alelnökké pedig Günther Antal és
Kemény Árpád bárót nevezte ki. Ha-
dik-Barkóczy Endre elfogalván az
elnöki széket Váradi Árpád kalocsai
érsek üdvözlő beszédére köszönő választ
mond, felolvastatja a régi kormány fel-
mentéséről és az új kormány kinevezé-
séről szóló királyi kéziratokat. Utána
Eszterházy Móric gróf miniszter-
elnök elmondotta a képviselőházban el-
mondott programbeszédét, Apponyi
Albert gróf pedig megtette a képviselő-
házban tett kijelentéseit. Most Szé-
chenyi Aladár gróf üdvözölte az új
kormányt, hiva — ugymond — a vá-
lasztójog kiterjesztésének, csak hogy a
magyarság szupremációjának megóvásá-
val Christea Miron püspök a haza-
fias románság nevében üdvözli az új
kormányt. Rádai Gedeon a régi kor-
mányt magasztalja, Hadik János és
Battyányi Tivadar polemizálnak
Rádai-val, Zichy József gróf vissza-
utasítja az osztrák Reichsratban ellenünk
intéztet támadást, Majláth Gusztáv
gróf erdélyi püspök örvend az új kor-
mány kinevezésének, az támogatja, ez-
zel az ülés véget ért.

Apponyi népoktatási rendelete.

Budapest, június 22. Apponyi
Albert gróf kultuszminiszter Az Est mun-
katársának az 1902-ben kiadott népok-
tatási rendeletének újabb életbelépteté-
séről ezeket mondotta: Rendeletemet
szigoruan végre fogom hajtani. Hangsu-

**„Legujabb“ hireink folytatása
a negyedik oldalon van.**

Az Eszterházy-kormány bemutatkozása.

A képviselőház tegnapi ülése.

— Saját tudósítónk távirati jelentése. —

Tegnap, csütörtök délután mutatkozott be a képviselőházban az új kormány. Rengeteg képviselő jött el az ülésre. Ellenzék és kormánypárt szinte teljes számban jelen van. Az ülés 3 órára volt kitűzve, de már kevéssel két óra után szokatlanul élénk volt a folyosói élet. Eszterházy Mór gróf miniszterelnök és az új kormány tagjai közül többen az ülés előtt Szász Károlyval tanácskoztak az elnöki szobában.

Kevéssel három óra után nyitotta meg Szász Károly alelnök az ülést és jelenti, hogy a miniszterelnök kíván szólni. Eszterházy gróf miniszterelnök jelenti, hogy legfelsőbb királyi kézirat érkezett. Vermes Zoltán jegyző felolvassa a királyi kéziratot, amely a képviselőháznak újból való összehívásáról intézkedik. Különböző elnöki jelentések előterjesztése után következett

a miniszterelnök beszéde.

Eszterházy Mór gróf miniszterelnök mindenekelőtt megállapítja, hogy az új kormány létjogosultságának alapja a választójog reformjának megvalósítása. Ezt megelőzőleg a kormány különféle népjóléti intézkedéseket akar létesíteni. Gazdasági és pénzügyi téren rengeteg a tennivaló. A tisztviselők helyzetének javításával sürgősen foglalkozni kell. Egyik leg-sürgősebb feladata lesz a kormányának a termés learatása és betakarítása körüli intézkedések. A kiegyezés kérdésében az a kormány álláspontja, hogy ennek a kérdésnek végleges elintézése a jövő országgyűlésnek tartassék fenn. Különös gondja lesz a kormányának a szociális törvényhozás kiépítése. Az igazságszolgáltatás terén szükséges teendők és a horvát kérdés után áttért a miniszterelnök a választójog kérdésére és ismerteti nagy vonásokban a kormány álláspontját. Beszédje végén a miniszterelnök arra kérte a Házat, hogy az indemnitást minél előbb intézze el.

A miniszterelnök beszéde után Apponyi Albert gróf szólalt fel és kijelenti, hogy a kiegyezés kérdésében szabad kezét kíván magának fenntartani.

Tisza beszéd.

Tisza István gróf szólalt fel ezután. A kormányválsággal foglalkozott, majd kijelentette, hogy nagyon is kockázatos volna eldöntésre vinni egy olyan kérdést a világháború alatt, amely az egész nemzet jövőjét döntené el. Éppen ezért a munkapárt a többségi elv érvényesítésétől egyelőre eltekint és megszavaz nem a kormányt, hanem az országnak a kormányzathoz szükséges minden eszközt. Arra kéri a kormányt, hogy igyekezzen a szándék keresztülvitelét lehetővé tenni és oly kérdésekben, ahol az egységes magyar nemzeti álláspontról van szó, a munkapártot kellő időben tájékoztatni. A miniszterelnök fejtegetéseiben a kérdések gazdag tárházát érintette, most ezekre csak néhány rövid megjegyzést kíván tenni. A továbbiakban kitért Tisza István a tisztviselők fizetésrendezésére, a gazdasági, a nemzetiségi kérdés és a kiegyezés ügyeire, majd rátérve a választójog részleteire, a huszonnégy éves korhatárt és a Károly-kereszteseknek a korhatár alól való kivételét nemzeti veszedelmnek tartja. Megemlíti, hogy a koalíció uralma előtt az ellenzékiek Fejérváry Gézát, aki ugyanezen választójogot hozta mint a mostani kormány, hazaárulónak mondták. Aggasztónak tartja, hogy a király személyét bevonják ebbe a kérdésbe Szóvátessi ezután a Reichsratban Magyarország ellen történt ki-rohanásokat, sajnálja, hogy az osztrák miniszterelnök és Házelnök nem utasították vissza ezeket a kirohanásokat. Aki megtámadni meri Magyarországot, dualisztikus álláspontját, azt pártkülönbség nélkül vissza kell utasítanunk. Reméli, hogy a miniszterelnök csele-

kedeteivel fogja pótolni, amit ma beszédében elmulasztott.

A beszéd végeztével a munkapárt tüntetően ünnepelte Tisza István grófot.

Szünet után Bakonyi Samu az Apponyi-párt nevében üdvözölte az új kormányt, Peja-chevich Tivadar kijelenti, abban a reményben, hogy a horvát miniszterium élére rövidesen horvát férfi kerül, a horvátok támogatni fogják a kormányt.

Eszterházy gróf miniszterelnök felel Tiszának. A reichsrathi eseményekre vonatkozóan azt feleli, hogy a magyar állam területének integritása annyira szent, annyira közkincs, hogy nem lehet egyes pártoknak vagy kormányoknak programpontja, hanem minden magyar hitvallását képezi. Olyan dogma ez, amely a pártokon felül áll és ép ezért gróf Tisza István ezirányú fejtegetéseit helyesli.

Andrássy Gyula gróf az alkotmánypárt nevében üdvözli a kormányt. Megokolja miért helyesli a választójog kiterjesztését, holott ez előtt ellenezte. A választójogban van ma szerinte a helyzet sarkpontja, a kérdést úgy kell megoldani, amint a nemzet kívánságának, az idők szellemének megfelel. Utal Oroszországra, ahol a szűkkeblűség a cárizmus megdöntését eredményezte. A király személye kitörülhetetlenül össze van forrva a választójoggal, felszólítja a Házat hogy a nagyfontosságú javaslat megvalósítását ne akadályozzák meg, mert az többé fel nem tartóztatható.

Tisza István személyes kérdésben visszatartja Andrássy vadját, mintha a király személyét ő tolt volna előtérbe.

Gratz Gusztáv betérjeszti a hat hónapos indemnitásról és a horvát pénzügyi egyezményről szóló javaslatokat, mire az ülést az elnök 7 órakor bezárja.

A képviselőház ma folytatja a kormányprogramja feletti vitát.

Erősödünk.

— június 22.

Ellenségeink már régóta nem bíznak abban, hogy a csatamezőkön rajtuk döntő győzelmet vehetnek, de mindig csökönnyösen ragaszkodnak ahhoz a reményhez s ezért is huzák, nyujják tovább az egyébként kilátástalan küzdelmet, hogy pénzügyi tekintetben előbb ki-merülünk mint ők. Ebből kell őket egyszer s mindenkorra kiábrándítani; erre kitűnő alkalom a hatodik magyar hadikölcsön s ezért kell ezt a hadikölcsönt pártatlanul fényes sikerűvé tenni.

De mindenekelőtt magunk lássuk be, hogy megvan az anyagi erőnk a háborúnak bármédig, a bármikor bekövetkezendő tisztességes békekötésig való folytatásához. Eleinte azt hittük, hogy a roppant pénzbeli terheket három-négy hónapig sem fogjuk bírni, ime három esztendeje bírjuk már és hadikölcsöneink folyton szebb és szebb eredménye azt bizonyítja, hogy nemhogy roskadoznánk a terhek alatt, hanem ellenkezőleg erősödünk.

Ez azt jelenti, hogy volt nekünk tökére-erőnk, csak nem bíztunk benne. De mi magyarázza meg ennek az erőnek a gyarapodását?

A mind tökéletesebb összegyűjtés. A magyar nemzeti pénzerő folyamát igen-igen sok, többnyire vékony erecske együvéomlása duzasztja meg. Ezek az erecskék, a szerény vagyону emberek pénzei, talán valamivel bővebbesken is, de mindenesetre hova-tovább mind nagyobb számban találják meg az utat a hadikölcsönhöz. Ez pedig erkölcsileg is igen becses erősödés, mert a nemzeti egység nagy arányú fejlődésére mutat.

A hatodik hadikölcsön eredménye már eddig is fölülmulja az előbbiét. De nem szabad megállani, hanem a tőlünk telhető legtel-

jesebb sikerre kell törekedni egyfelől azért, mert hadseregünk szükségletei ma a háború befejező szakában, kétségtelenül nagyobbak, mint voltak bármikor eddig, másrésztől meg azért, hogy az összeroskadásunkat leső ellen-séget döbbsük meg, ejtsük kétségbe meg-növekedett anyagi erőnk hatalmas látványával.

HIREK.

— Hivatalos jelentések június hó 21-ikéről. A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harcéri eseményekről:

A vezérkar főnöke jelenti:

Keleti harctér:

A galiciai és wolhiniai arcvonal egyes szakaszain az ellenség tüzérségi tevékenysége nagy kaliberű ágyúk közreműködésével láthatóan növekedett, a repülő tevékenység is élénkebb volt itt.

Olasz harctér:

A hét község fensikján a tegnapi nap nyugodtabban telt el. Az itteni harcok eredménye június 10-e óta 16 tiszt és 650 főnyi legénység, továbbá 2 géppuska. A Colbrico területen sikeres kézigránt harcok, a Lagazudi állás előterében rohamosztágaink megakadályozták az ellenséget abban, hogy egy-robantási tölcsért megszálljon. A Karszt-fensíkon meghiusítottunk kisebb ellenséges vállakozásokat.

Délkeleti harctér:

Helyenkint bandákkal harcoltunk.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadcsoportja: Flan-driában és Artoisban kedvezőbb látási viszonyok folytán a tüzérségi harc széles hárvo-nalon csak este volt élénk, mely helyenkint a sötétség beállta után is tartott. A tengerpart közelében egy éjjeli rajtaütés alkalmával számos angol foglyot szállítottunk be. Hoogenál, Yperntől keletre tegnap és ma reggel visszavertünk erős angol felderítő előretöréseket. Vermellesnél és Loosnál is meghiusítottuk az ellenség vállalkozásait. Német trónörökös hadcsoportja: Vauxailonnál, Soisonstól északra tegnap rövid erős aknavető előkészítés után Rajna vidékiekből, hannoveriakból és braunschweigiakból álló néhány ezredünk századai 1500 méter szélességben rohammal elfoglalták a franciák állásait. Az ellenséges vonalakra való betörésünk, amelyet bevált rohamcsapa-taink, tüzérségünk és repülőink jól támogattak, az ellenséget teljesen meglepte. Néhány rohamcsoportunk az összeköttetés utakon át egészen a tartalékokig nyomult előre és ott foglyokat ejtett. Az ellenség véres vesztéseit súlyosak, több mint 116 foglyot és 16 géppuskát szállítottunk be. Néhány aknavető felrobantottunk az elfoglalt árkokban. A nap folyamán visszavertük a franciák heves ellentámadásait. Az ellenség a Hurtebise majortól északnyugatra erős előkészítő tüzelést kezdett. A támadás megsemmisítő tüzelésünk folytán elmaradt. A Suppes keleti partján este igen élénk volt a tüzetvékenység. Keleti Champagneban és az Argonneok nyugati szélén rohamcsapatunk a franciák vonalaiból több foglyot hoztak magukkal. Albrecht-württembergi herceg hadcsoportja: Nem volt lényeges esemény.

Keleti harctér:

Lucknál és Zlota-Lipa mentén, a Nara-jowkánál és Dnyesztertől délre orosz tüzérségi tevékenység. Ennek megfelelően a miénk is élénkebb volt, mint az utóbbi időben. Több helyen elűztünk orosz portyázó osztagokat.

Macedon arcvonal:

A Struma-lapályon bolgár őrsőknek angol gyalogos és lovas századokkal vívott ütközetei az ellenség visszavonulásával végződtek. — Ludendorff.

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN. Telefon 330.
Szombaton, június hó 23-án két előadás: este fél 7 és fél 9 órakor. Vasárnap, június 24-én négy előadás: 3, 5, 7 és fél 9 órakor

A Gólem és a táncosnő

Vigjáték 4 felvonásban. Írta, rendezte és a főszerepet játssza Paul Wegener. A női főszerepben Lyda Salmonova.

Háborús időkben. Életkép.

Új harctéri felvételek.

MODERN MOZI

TELEFONSZÁM 312 és 47.

Szombaton, június 23-án két előadás:
6 és fél 9 órákor, rendes helyárral

IV. Henrik halála.

Történelmi dráma 6 felvonásban.
Az egész dráma természetes

Elsőrangú cigányzenekar kíséret.

Vasárnap, 3 előadás 4, 6 és fél 9 órákor.

Helyárrak.

Mészkelt. pányolyulás 80 f. I. hely
70 f. II. hely 60 f. III. hely 40 f.
Rendes: pányolyulás 120 K. I. hely
100 K. II. hely 80 f. III. hely 50 f.

— **Katonai kitüntetések.** A király *Sarkotis* Edhem 12. gy. ezredbeli alezredesnek az ellenség előtti bátor és eredményes magatartásáért a harmadosztályu hadiékítményes vas-koronarendet, *Bochner* Károly és *Stumvoll* Ottmár 12. gy. ezredbeli tart. hadnagyoknak az ellenség előtti bátor magatartásukért a hadiékítményes harmadosztályu katonai érdemkeresztet adományozta a kardokkal. Ezenkívül megparancsolta a király, hogy a legfelső dícsérő elismerés a kardok egyidejű adományozása mellett újlag tudtul adassék az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásukért *Svocha* László főhadnagynak és *Telkes* Miklós tartalékos hadnagynak, valamint, hogy a legfelső dícsérő elismerés a kardok egyidejű adományozásával az ellenség előtti bátor magatartásért tudtul adassék dr. *Kahler* Erich 12. gy. ezredbeli tartalékos főhadnagynak.

A király *Polákovics* Gyula 12. gy. ezredbeli tartalékos őrmesternek az ellenség előtt teljesített szolgálataiért a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján.

A hadseregparancsnokság a 12. gy. ezr. katonái közül az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásukért a bronz vitézségi éremmel kitüntette: *Kubik* Márton egyéves önkéntes káplárt, *Nagy* József, *Krisan* Ferenc, *Strasovszki* József és *Macsik* Lajos gyalogosokat.

— **Egészségügyi tisztek kinevezése.** Ófelvétele a király egészségügyi hadnagyokká nevezte ki a tartalékban *Szondi* Lipót, *Herczog* Ábrahám és *Biliczky* Imre 12. gy. ezredbeli tartalékos egészségügyi zászlósokat.

— **Halálozás.** *Markusite* Lipót vármegyei irodaségdtiszt 67 éves korában ma délben háromnegyed két órákor szívizélhűdés következtében váratlanul meghalt. A halál munkaközben az íróasztalnál ülve érte hivatalában. Az elhalt mintaképe volt a pontos, lelkiismeretes hivatalnoknak s halála úgy hivatali előjárói, mint társai és ismerősei közt a legélénkebb részvételt keltette.

— **Az aratási munkálatok Torontáiban.** A honvédelmi miniszter által az aratási munkálatok elvégzésére ideiglenesen a vármegye rendelkezésére bocsájtott orosz hadifoglyok közül 1200 munkás Szegedre érkezett és onnan lesznek egyelőre az alibunári, esenei, módosi, törökbecsei, pancsovai és nagyszentmiklósi járásokba 200-as csoportokban továbbítva.

Itt említjük meg, hogy az alispáni hivatalban nyert értesítés szerint a manillát pótló kéveköti fonálra (aratógép-zsinag) előjegyzéseket már nem vesznek fel, amennyiben az alispán az eddigi bejelentések alapján a vármegye szükségletét a hódási kenderfonógyárban már megrendelte.

— **Koszorúmegváltás.** Özv. *Bakalovich* Agostonné Reitter Öszkár elhunytá alkalmával koszorúmegváltás címén 10 koronát küldött a nagybecskereki vöröskereszt egyletnek.

— **A női kereskedelmi tanfolyam vizsgái.** A helybeli zárdaiskolával kapcsolatos női kereskedelmi szaktanfolyam f. évi június 27-én, szerdán délután 4 órákor tartja évzáró vizsgálatát, (zárdáépület, főbejáró I. em. 2. számú ajtó), melyre a tanfolyam vezetősége a tisztelt szülőket, valamint az érdeklődő közönséget exonerál tisztelettel meghívja.

Barzilai beszél.

A megváltandó tartományok volt minisztere, Barzilai ur már aktív minisztersége idején alaposan beledolgozta magát a retorikába. Most, hogy tárcájától megszabadították és nem kell többé terveket faragásnia ama földesikok boldogítására, amelyeket az olaszok mindenáron meg szeretnének váltani, de amellet egy lépéssel sem tudnak közelebb jutni hozzájuk, most még több ráérő ideje van. Hogy szavakkal pompásan lehet verekedni vagy rendszert gyártani, szavakban hinni könnyű, szavakból egy jottát sem lehet elrabolni, mindezt ugyan német költő foglalta versbe, de Barzilai tökéletesen magáévá tette az értelmüket.

A Secolo június 3-iki száma Barzilainak egy beszédét közli, amelyet Barzilai ur egy „dícsőséges olasz vértanú”, Sauro kapitány magasztalására tartott. Már most Olaszországnak a maga, mondhatni amorális politikai felfogása miatt az a szerencsétlenség, hogy mártírjai általános vagy legalább is közép-európai erkölcsi mértékkel mérve ráadásul még közönséges gonosztevők is, vagy legalább is többé-kévesbé kétes gentlemaneknek tekintendők.

Sauro kapitány osztrák állampolgár volt és békeidőben egy Triestből az isztriai partokig közlekedő kis gőzöst vezetett. Olaszország, hogy Sauro isztriai partisereteit a maga javára kamatoztassa, a háboru kitörésekor aktiválta a jó kapitányt és tanácsadóul adta a partjaink ellen nagynéha kivonuló hajók vezetői mellé. Hogy Sauro kapitányt mennyiben irányítottak politikai elvek vagy egyéb, nem épen eszményi motívumok, ránk nézve közömbös; átment az ellenség táborába, tehát szökevény volt, ismereteit értő szándékkal bocsátotta az ellenségnek rendelkezésére, tehát felség- és hazaáruló volt.

Szerencsénkre és az olaszok szerencsétlenségére Sauro ismeretei épen egy válságos pillanatban mondtak csödot, az utasításához igazodó Giacinto Pulino olasz tengeralattjáró és vele együtt a hazaáruló kapitány is kezünkre került. A kapitányt természetesen a meglévő haditörvények értelmében kezeltük és kellett is kezelniünk, ha hívek akarunk maradni főfogatásunkhoz és nem akartunk átpártolni az olaszokéhoz, amely az árulást hősiességnek, az orgyilkosságot „bellissimo inganno”-nak tartja.

Már most a nemesen gondolkozó Olaszország — lehetnek ott milliók, akiknek becsületbeli felfogása nem egyezik a hivatalossal — Sauroból hőst csinált és Barzilai ur alkalmat talált arra, hogy szónoki képzetét szabadon kalandoztassa. És ezt alaposan meg is tette: azt bizonygatta, hogy az Adria keleti partja az olaszokat illeti, mert a rómaiak és bizánciak bírták, mert Velence az ottani közbányakat kizsákmányolta és az erdőket kipusztította. Hogy egy maroknyi velencei a szláv parti lakosság főtömegét kíméletlenül elnyomta és minden fejlődésben meggátolta, azt a szónok óvatosságból elhallgatta, mert ezzel tulajdonos provokálta volna a „megváltandó” népeket, eszükbe idézve a velencei rablógazdalkodás áldásos eredményeit.

Az Adria keleti partjainak zavartalan birtoklásához persze az kellene, hogy a gonosz osztrák-magyar haditengerészet eltűnjék, mert hogy lehessen hozzáfogni teljes erővel az áldásos felszabadításhoz, ha olyan gonosz békerontók, amilyenek a cs. és kir. hadihajók, bátram garázdálkodhatnak a tengerparton?

Barzilai kijelentése szerint ugyan a cs. és kir. hadihajók a veszély pillanataiban „olaszul káromkodnak és imádkoznak”, de viszont horvátul is beszélnek! Hálásak lennének Barzilai urnak, ha pontosabb adatokkal szolgálna arról, hogy mikor és hol is volt alkalma hadihajóink legénységének káromkodását és imádságát a veszély pillanataiban olyan behatóan tanulmányozni, hogy aztán efféle közléseket tehessen hiszékeny hallgatósága előtt. Mi, akik persze nem merészkednénk ilyen jól informáltaknak lenni a cs. és kir. haditengerészet belső viszonyairól, mi úgy tudjuk, hogy a haditengerészet szolgálati nyelve német, de amellet beszélnek ott a monarchia minden nyelvét, miután a monarchia minden népe képviselve van. Tehát, ha nem is tulnyomólag, az olasz is. Hogy azonban ez a nyelv szabályzatilag be volt vezetve a káromkodás és imádság céljaira, nekünk új dolog. Nagyon kedves dolog volna Barzilai urtól, ha ezt a különben nem egészen értelmes passzusát közelebbről megvilágítaná.

De még több felvilágosításra szorulna az a melybölcsességű kijelentés, hogy „a cs. és kir. haditengerészet többre becsüli a jó taktikát, mint a becsületet.” Ehhez kapcsolódik

aztán az az állítás, hogy a cs. és kir. haditengerészet minden kihívást, minden provokációt — de hogy ezek kiktől indultak ki, az nem mondatik meg! — türelmesen elviselt nyilván a jó taktika kedvéért.

Hát milyen tisztelt Barzilai ur: tengerésztisztjeink testülete igen konciliáns emberekből áll, az udvariasság hiányát nem lehet szemükre lobbantani. De hogy az Ön kedvéért rossz taktikát kövessenek, az egyszerűen ostobaság lenne. Ennyit Ön mégse követeljen. Megmondjuk bátran: azt a taktikát, amelyet jónak látunk, nem fogjuk megváltoztatni, még egy olasz exminiszter kedvéért sem. De hogy jó taktikánkat becsületünk rovására követnők, az érthetetlen. Époly érthetetlen, mint az az állítás, hogy Olaszország minden provokációját eltűrtük. Vajjon 1915 május 24-én az olasz hajók a mi partunkon voltak-e, vagy a mieink az olasz parton? Vajjon az a hajó, amely — a „becsület” okából! — bevonta lobogóját cs. és kir. hadihajó volt-e, vagy a Turbine olasz torpedóvadász?

Hányszor jartak könnyű haderőink az olasz partoknál, hányszor lötték azokat és hányszor zuhogott ránk az olasz átok „barbárságunk” miatt! Vajjon a boldogult „Giuseppe Garibaldi” halála — 1915 július 17. — méreszkedett-e egyetlen nagyobb olasz hajó partjaink előtt mutatkozni és „provokálni”? Mi voltunk-e vagy olasz hajók, amelyek csak szövetséges hajókkal mertek mutatkozni, mihielyt a helyzet komolyabbnak ígérkezett? Vajjon az olasz hajóhad uralkodva és provokálva jár-e az Adrián, vagy pedig a „jó taktikát” követi, Velence és Tarento erődítéseire támaszkodva, amely utóbbi már nem is az Adrián fekszik? És olasz provokáció volt-e az, mikor cirkálóink május 15-én az Otrantói-szoroban kétkezre kapták a nagy seprüt és az olasz flottatámaszpontoknak (Valona, Brindisi) ugyszolván az orra előtt végezték a „nagyakaritást”?

„Beszélj, lord... Barzilai!” Mert e magyarázat híján csak csodálkozunk lehet Barzilai esürő-csavaró szemtelenségén és hallgatói ostobaságán, akik ennyi hazudozást végighallgatnak, csak azért, mert fülüknél jóleső szavakba van takarva, a bellissimo inganno új formájába öltöztették és így egyszerűen áll a divatos olasz erkölstelenségnek. M.

Hirdetmény.

Folyó hó 27-én délelőtt 9 órákor egy darab községi svájci tenyészbika nyilvános árverésen el fog adatni.

Ivánd, 1917 június 22.

Községelöljáróság.

Árverési hirdetmény.

Folyó hó 24-én, vasárnap délután 2 órákor 4 darab ló nyilvános árverésen eladatik. Közelebbi felvilágosítást alulírott jegyző nyújt.

Felsőaradi, 1917 június 21.

Jedlicska jegyző.

Kezdő irodakisasszonyt

keresünk mielőbbi belépésre.

Ajánlatok „Kezdő” jeligére a kiadóba.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett flu heti-fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Legujabb.

— Folytatás. —

lyozza, hogy a rendelet életbeléptetése nem jelent provokációt Magyarországnak nem magyar ajkú lakosai ellen. Határozott nemzeti irányu politikát akarok folytatni, tovább fonom azt a munkát, amit első miniszterségem idején kezdtem. Egyetlen elvi meggyőződésöm van: erőteljes nemzeti politikát folytatni.

Megjelent a termésrendelet.

Budapest, június 22. Tudósi-tónk táviratozza:

Ma jelent meg a kormány rendelete a folyó évi termés zár alá vételéről. A rendelet szerint fejenként és havonként tizenkét kilogramm lisztet kapunk.

Az osztrák kormányválság.

Budapest, június 22. Bécsből táviratozzák:

A parlamentben este azt beszélték, hogy Clam-Martinio osztrák miniszterelnök, miután ezidő szerint lehetlenségnek bizonyult a nemzetiségi kabinet megalakítása, ma azt a kérelmet terjesztette öfefsége elé, hogy az öszs-kormány lemondását elfogadva, bizzon meg más személyiséget a kabinet megalakításával.

— Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára! Hadsegélyező Hivatal főnökségére. Képviselőház.

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyvilágnak szives tudomására hozni, hogy bécsi házamtól a legujabb

MODELL-BLUZOK

Etamin-szövetből megérkeztek és megfelelő áron kaphatók. Selyemkosztümekek, valamint tavaszi- és nyári ruhák műhelyemben legmodernebb kivitelben, mérték után szabott megrendelésre készíttettnék.

Kitünő tisztelettel:

WEHNER ANNA nőruha-terme

Kinizsi-utca. (Club kávéház.)

Kereskedelmi Irodal
teendőkben jártas

férfi vagy női

munkaerő

lehetőleg azonnal
belépésre kerestetik

Rajánlatokat fizetési igények megjelölésével „Munkaerő” jellegre a kiadóba.

Szőlőkötő-zsineg

mely a raffiát teljesen pótolja, kg-ként 9 K-ért

k a p h a t ó

Juliusz Lipótnál

Jenő herceg-utca 4. szám.

Rikkancsokat

felvesz

a Torontál kiadóhivatala.

A magyar értelmiség politikai napilapja

AZ UJSÁG

Előfizetési árak:

Egy évre	K 38.—
Félévre	K 19.—
Negyedévre	K 9.50
Egy hónapra	K 3.30

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG kiadóhivatala

Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. sz.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.